

A photograph of a woman in a white lab coat pushing a person in a wheelchair through a park. The scene is set on a paved path with many trees and greenery in the background. The lighting is bright and natural, suggesting a sunny day. The woman is seen from behind, and the person in the wheelchair is also seen from behind. The overall mood is calm and supportive.

finance
ideas

Impactanalyse kosteninflatie onafhankelijke revalidatiecentra

Financiële impactanalyse van enkel de kosteninflatie versus de
tariefcompensatie voor onafhankelijke revalidatiecentra

December 2022

Potentieel tekort dreigt voor revalidatiecentra vanwege huidige kosteninflatie en de indexatiesystematiek in combinatie met onderhandelbaarheid van tarieven

Huidige macro-economische omstandigheden zijn uitzonderlijk

Na de eerdere impactanalyse voor ziekenhuizen wenst de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen inzicht in de potentiële financiële gevolgen van de kosteninflatie voor revalidatiecentra. Revalidatiecentra worden momenteel, net als ziekenhuizen en andere bedrijfstakken, geconfronteerd met een hoge kosteninflatie (o.a. voor energie, bouw, inkoop en personeel) als gevolg van de internationale spanningen. Deze belangrijke macro-economische kostendrijvers, die in het verleden nog een relatief vlakke curve lieten zien, kennen het laatste jaar een extreme ontwikkeling in een relatief korte periode. Het macrokader en de tariefindexatie lopen op basis van de huidige systematiek altijd achter op de werkelijke inflatie, maar leiden in de huidige economische omgeving tot relatief grote verschillen.

Revalidatiecentra kennen al jaren dalende investeringscapaciteit

Nederlandse revalidatiecentra hebben daarnaast te maken met een dalende financiële marge. De mediaan van de EBITDAR-marge, een graadmeter voor de effectiviteit van de zorgexploitatie en investeringscapaciteit, is de laatste tien jaar gedaald van 13% van de omzet naar 8% van de omzet. De druk op de EBITDAR-marge heeft onder andere al geleid tot lagere investeringen. De investeringen voor het mediane revalidatiecentrum liggen in tien van de laatste elf jaar lager dan de afschrijvingen.

Doel is om 'standalone' het risico van kosteninflatie in kaart te brengen

Hoewel revalidatiecentra geconfronteerd worden met meer risico's en beleidskeuzes is er gekozen om de gevolgen geïsoleerd te analyseren. Op

basis van de jaarrekening 2021 zijn de diverse kostensoorten in kaart gebracht en gelinkt aan de specifieke inflatiedriver voor 2022 en 2023. In een tweetal scenario's is vervolgens vastgesteld in welke mate de revalidatiecentra de uitgangspunten voor het macrokader krijgen uitonderhandeld in de nieuwe tarieven. De financiële effecten hiervan zijn tenslotte inzichtelijk gemaakt op sectorniveau. Tevens is gekeken wat de gevolgen voor de individuele financiële gezondheid van revalidatiecentra zijn.

Nog geen duidelijkheid over grootste kostensoort, de personeelslasten

De personeelskosten vormen de voornaamste kostensoort voor revalidatiecentra. Met 76% van de totale kosten zijn de personeelslasten voor revalidatiecentra zelfs groter dan voor ziekenhuizen (62%). Op 31 januari 2023 verloopt de huidige cao. De exacte hoogte van de personele lasten voor 2023 en verder zijn daarmee nog onduidelijk. Om die reden is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd waarmee de impact van hogere lonen is doorgerekend.

Energielasten leiden met name in 2023 tot ongekende stijging

Energielasten vormden in 2021 een relatief lage kostensoort ten opzichte van de totale kosten, 1,3%. Al is dit hoger dan het aandeel energielasten voor ziekenhuizen (0,8%). Verder kennen de energieprijzen momenteel uitzonderlijk hoge stijgingen. Het merendeel van de revalidatiecentra wordt hier het komende jaar mee geconfronteerd, gezien de aflopende contracten. Inkoop (2022) heeft voor 2022 een stijging van 17% ingeschat en voor 2023 van maar liefst 175%.



Het potentiële tekort bedraagt € 19 miljoen en meer dan 50% van de revalidatiecentra heeft mogelijk een convenant breach en/of liquiditeitsprobleem in 2023

Totale impact kostenstijging bedraagt € 95 miljoen

De diverse uitgangspunten voor de kosten leiden er vervolgens toe dat de revalidatiecentra in 2022 en 2023 mogelijk geconfronteerd worden met een kostenstijging van € 95 miljoen, of 13%. Hiervan heeft € 55 miljoen betrekking op 2023, een stijging van de kosten van 7,4% ten opzichte van 2022.

100% tariefcompensatie leidt tot een tekort van € 19 miljoen

Voor het bepalen van de indexatie voor de gereguleerde tarieven is de NZa uitgegaan van de nacalculatie september 2022 (MEV, CPB). In het verleden is gebleken dat niet ieder revalidatiecentrum één op één de voor- en nacalculatie vergoed heeft verkregen in de tarieven. Ook nu ontvangt de NVZ signalen dat de zorgverzekeraars sturen op gedeeltelijke compensatie. De impact van deze elementen hebben we vertaald naar een tweetal scenario's. In het basisscenario, waar uit wordt gegaan van 100% compensatie, komt het tekort neer op € 19 miljoen, oftewel 2,7% van de Zvw-opbrengsten. Bij 75% tariefcompensatie is er een cumulatief tekort in 2023 van € 33 miljoen, oftewel 4,6% van de Zvw-opbrengsten. Het procentuele tekort is groter dan bij de eerdere ziekenhuizen-analyse vanwege het grotere aandeel van energie in de totale kosten.

1% stijging personeelskosten leidt tot € 5 miljoen stijging van het tekort

De grote onzekere en impactvolle factor is de cao. Voorgaand tekort gaat uit van de huidige OVA-ruimte (4,74%). Uit de gevoeligheidsanalyse blijkt dat 1% stijging van de personeelskosten in loondienst leidt tot een verdere toename van het tekort met € 5 miljoen.

Aandeel financieel ongezonde revalidatiecentra stijgt van 35% naar 57%

Wanneer dit wordt vertaald naar de individuele gezondheid van revalidatiecentra leidt dit tot aanzienlijke verschuivingen ten opzichte van 2021. Meer dan 50% van de revalidatiecentra heeft een negatief resultaat in 2022 en 2023. De financiële gezondheid van revalidatiecentra in het basisscenario verslechtert zodanig dat meer dan 50% een convenant breach of liquiditeitsprobleem heeft in 2022 en 2023. Bij 75% tariefcompensatie in 2023 is het zelfs zo dat meer dan 90% van de revalidatiecentra in de selectie een convenant breach of liquiditeitsprobleem hebben. Dit is de impact wanneer revalidatiecentra niet in staat zijn om dit op een andere wijze te compenseren en/of afspraken kan maken met financiers over de convenanten. Bij een loonstijging van 9% of meer hebben bijna alle revalidatiecentra, onafhankelijk van de gekozen tariefcompensatie, een liquiditeitsprobleem of convenant breach in 2023.

DSCR, resultaat en EBITDAR-ratio's kennen grootste impact

De verslechtering van de financiële gezondheid wordt gedreven door de fors dalende EBITDAR-marges in 2022 en 2023. Hierdoor heeft meer dan 50% van de revalidatiecentra een negatief resultaat in 2022 en 2023 en meer dan 35% een DSCR lager dan 1,3. De solvabiliteit wordt in eerste instantie relatief beperkt geraakt.

Kosteninflatie niet het enige risico voor revalidatiecentra

De analyse is gebaseerd op de geïsoleerde impact van de kosteninflatie. Revalidatiecentra ervaren momenteel meerdere risico's die potentieel ook een impact hebben op de financiële positie. Deze zijn in de analyse niet meegenomen. Hierbij valt te denken aan asymmetrie in de uitnutting van contracten en onderproductie in relatie tot contractafspraken.



Inhoudsopgave

- 1 Achtergrond en opzet analyse
- 2 Financiële en macro-economische context
- 3 Analyse kostendrivens financiële positie
- 4 Analyse financiële impact





1 Achtergrond en opzet analyse



De NVZ wenst inzicht in de impact van de huidige kosteninflatie op de financiële positie van revalidatiecentra

Aanleiding

Na een intensieve en uitzonderlijke COVID-19 periode worden revalidatiecentra momenteel, net als andere bedrijfstakken, geconfronteerd met een hoge kosteninflatie (o.a. voor energielasten, bouwkosten en inflatie inkoopcontracten) als gevolg van de internationale spanningen. Daarnaast leidt de macro-economische dynamiek tot additionele toekomstige onzekerheid. Met name ten aanzien van de mogelijke wijzigingen in de cao, maar ook in welke mate de inflatie parameters zich nog gaan ontwikkelen.

Revalidatiecentra bevinden zich momenteel nog in de onderhandelingsfase met zorgverzekeraars voor het maken van afspraken voor het komende jaar. Zij werken tevens toe naar een begroting 2023. De NVZ ontvangt diverse signalen dat het financieel resultaat 2022 zwaar onder druk staat. Ook uit de Financiële Zorgthermometer¹ komt naar voren dat 40% van de zorginstellingen verwacht dit jaar een negatief resultaat te realiseren. Naast het resultaat 2022 is er eveneens veel onzekerheid over de begroting voor 2023. Daarin speelt ook een rol in welke mate de kosteninflatie wordt gecompenseerd in de tariefindexatie.

De vraag is wat deze factoren betekenen voor de toekomstige financiële positie van Nederlandse revalidatiecentra. Zijn revalidatiecentra nog in staat positieve financiële resultaten te realiseren? Zal er nog aan de financiële convenanten kunnen worden voldaan die zijn afgesproken met financiers? En welke stijging van tarieven is nodig voor 2023 zodat de financiële positie van revalidatiecentra op een acceptabel niveau blijft?

Onderzoek

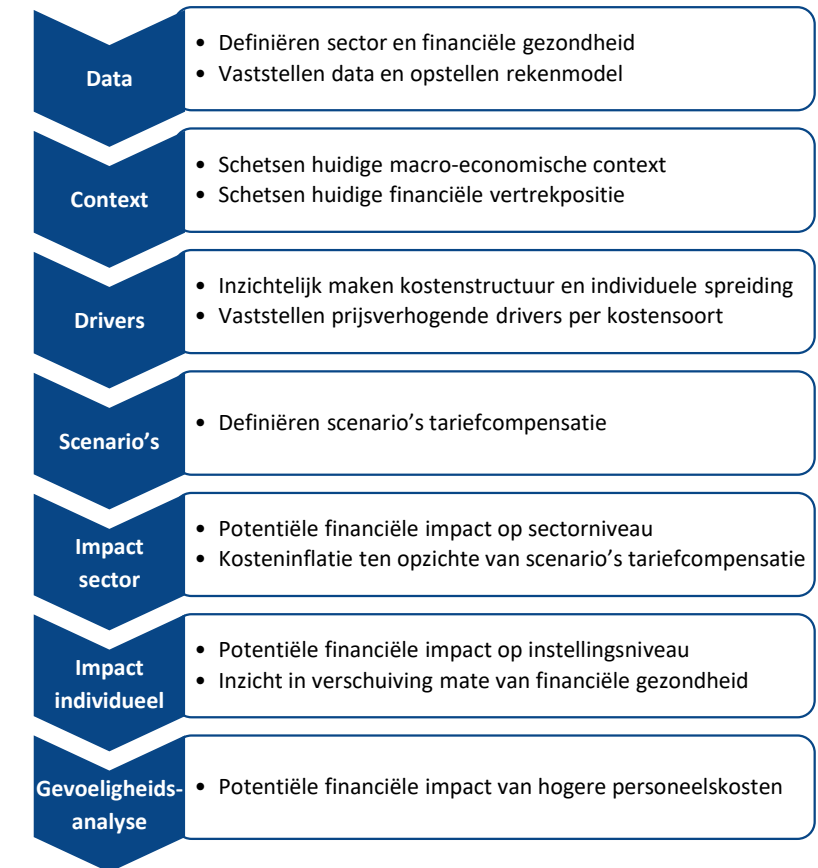
Het voorliggende onderzoek bestaat uit zeven stappen (zie figuur). Deze zijn in detail uitgewerkt in het voorliggende document.

Ten eerste worden de methodiek en het rekenmodel bepaald. Hierbij wordt toelichting gegeven op de scope van het onderzoek, de achtergrond van de gebruikte cijfers en de gehanteerde methodiek. Vervolgens is kort de macro-economische context en financiële vertrekpositie van de revalidatiecentra geschetst. Tevens is inzicht gegeven in de methodiek van tariefcompensatie.

Het derde deel van het onderzoek bestaat uit het analyseren van de macro-economische drivers van de verschillende kostensoorten. In dit hoofdstuk is op basis van een inventarisatie van bestaande informatie, de experts van Finance Ideas en financials van de revalidatiecentra een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van factoren, zoals personeelskosten en energielasten.

Voor de mate van tariefcompensatie is vervolgens een tweetal scenario's vastgesteld. Hiermee is ook direct inzichtelijk wat per jaar op sectorniveau de financiële uitdaging is. Tevens is de financiële impact voor de revalidatiecentra doorgerekend. Daarbij besteden we aandacht aan de impact op de potentiële toekomstige financiële positie en de financierbaarheid van revalidatiecentra. Tenslotte is er nog een gevoeligheidsanalyse op de personeelskosten uitgevoerd.

Stappenplan



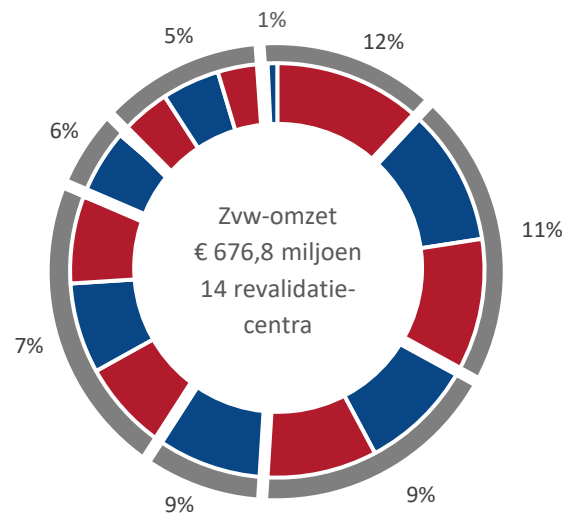
De veertien opgenomen revalidatiecentra vertegenwoordigen 97% van de Zvw-omzet van de onafhankelijke revalidatiecentra

Selectiecriteria

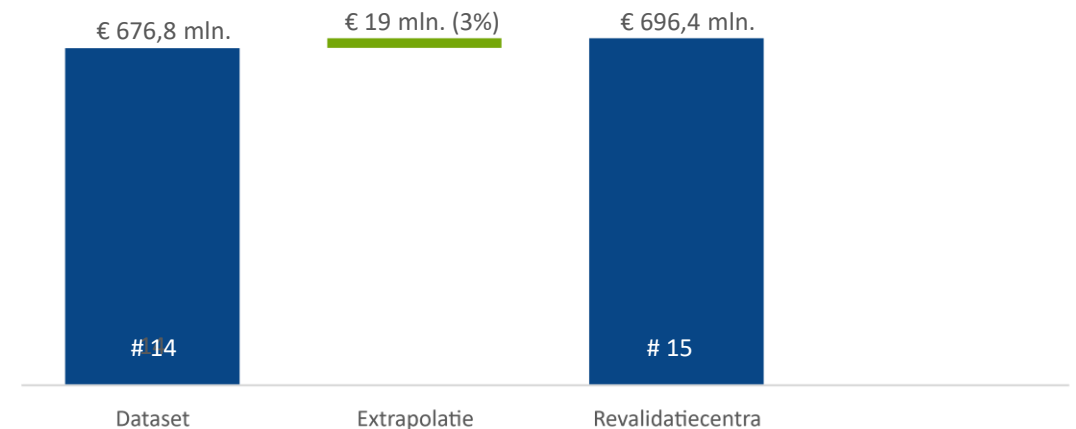
Voor de analyse wordt gebruik gemaakt van de door zorginstellingen gepubliceerde jaarrekeningcijfers tot en met 2021 die zijn vastgelegd in de Finance Ideas ZorgRating database. Uit deze database zijn de onafhankelijke revalidatiecentra die lid zijn van de NVZ geselecteerd. In totaal zijn **veertien revalidatiecentra** onderdeel van de analyse met een gezamenlijke totale Zvw-omzet van € 677 miljoen (97% van de totale Zvw-opbrengsten onafhankelijke revalidatiecentra). De observaties voor deze instellingen zijn vervolgens pro rata toegepast op het Zvw-budget, ten behoeve van vertaling sample naar sector.

De volgende selectiecriteria zijn gehanteerd in de analyse:

- Revalidatiecentra die onderdeel zijn van een grotere zorgorganisatie zijn niet meegenomen in de analyse en de conclusies worden ook niet geëxtrapoleerd naar deze groep;
- Militair Revalidatie Centrum Aardenburg is niet meegenomen in de analyse, omdat het ministerie van Defensie eventuele negatieve resultaten compenseert met subsidies. Wel is deze instelling meegenomen in de extrapolatie voor conclusies op sectorniveau.



Verloop Zvw-opbrengsten in dataset naar totale Zvw-opbrengsten revalidatiecentra



De financiële gezondheid van een instelling wordt bepaald door resultaat, EBITDAR, DSCR, solvabiliteit en de liquiditeitspositie

Werking financiële model

Finance Ideas heeft een rekenmodel opgesteld om voor de geselecteerde revalidatiecentra een inschatting te kunnen maken van de relevante financiële ratio's voor 2022 en 2023. Op hoofdlijnen wordt er voor deze jaren per instelling een prognose van de resultatenrekening, balans en kasstroomoverzicht gemaakt op basis van de jaarrekening 2021, zoals beschreven. Hierbij wordt uitgegaan van het 'ceteris paribus'-principe; er zijn geen beleidskeuzes en/of overige exogene variabelen verwerkt. Per item op de resultatenrekening, balans en het kasstroomoverzicht zijn aannames gemaakt over de verwachte ontwikkeling. Deze aannames en de werking van het rekenmodel worden toegelicht in hoofdstuk 3.

Categorieën financiële gezondheid

De **financiële gezondheid** van revalidatiecentra is in dit onderzoek bepaald aan de hand van een selectie van financiële ratio's (zie tabel). Deze ratio's geven gezamenlijk een goed beeld van de investeringsruimte, de financierbaarheid en het faillissementsrisico van een revalidatiecentrum. Samengevat geeft dit een indicatie van de financiële gezondheid.

De indeling van de revalidatiecentra in de verschillende categorieën van financiële gezondheid wordt stapsgewijs vastgesteld. In de eerste plaats wordt op individueel niveau gekeken of de instelling een liquiditeitsprobleem of convenant breach heeft (het overtreden of niet nakomen van een bepaling in de financieringsovereenkomst). Indien dit het geval is, wordt de instelling direct aangemerkt als financieel ongezond. Hierbij gelden criteria die gemiddeld genomen in de sector gehanteerd worden, maar niet per se voor elke individuele instelling gelden. Indien er geen liquiditeitsprobleem of convenant breach is, worden punten (1, 2, en 3 punten) toegekend op basis van de score op de financiële ratio's (resultaat, EBITDAR-marge, DSCR, solvabiliteit en aantal maanden liquiditeit). De optelling van de individuele scores bepaalt de financiële gezondheid en investeringsruimte:

- 13 - 15 punten: financieel gezond & aanzienlijke investeringsruimte
- 10 - 12 punten: financieel gezond & beperkte investeringsruimte
- 5 – 9 punten: financieel gezond maar geen investeringsruimte

Voor 2021 heeft één van de veertien revalidatiecentra op basis van de classificatie een liquiditeitsprobleem en vier revalidatiecentra hebben een convenant breach.

Puntensysteem voor categorisering financiële gezondheid van revalidatiecentra

| | Financieel gezond | | | Financieel ongezond | |
|----------------------------------|-------------------|-------------|------------|---------------------------|----------------------|
| | 3 punten | 2 punten | 1 punt | Convenant breach | Liquiditeitsprobleem |
| Resultaat marge ¹ | > 2,0% | 0,0 - 2,0% | < 0,0% | Drie jaar < 0% | |
| EBITDAR-marge ² | > 10% | 8 - 10% | < 8% | > 30% daling ⁶ | |
| DSCR ³ | > 2,5 | 2,0 - 2,5 | 1,3-2,0 | 1,0-1,3 | < 1,0 |
| Solvabiliteit ⁴ | > 27,5% | 25 - 27,5% | 20 - 25% | < 20% | |
| Liquiditeitspositie ⁵ | > 2 maanden | 1-2 maanden | 0 -1 maand | < 0 maand | |

Categorisering financiële gezondheid revalidatiecentra 2021



Uitgangssituatie 2021



2 Financiële en macro-economische context

Revalidatiecentra zien hun EBITDAR-marge in de laatste tien jaar dalen, waardoor de investeringscapaciteit is afgenomen

De EBITDAR-marge van revalidatiecentra staat onder druk

Nederlandse revalidatiecentra hebben te maken met een dalende financiële marge. De mediaan van de EBITDAR-marge, een graadmeter voor de effectiviteit van de zorgexploitatie, is de laatste tien jaar gedaald van 13% van de omzet naar 8% van de omzet. Een bepaald niveau van de EBITDAR is nodig om kapitaallasten te kunnen dragen en bepaalt daarmee in belangrijke mate de investeringscapaciteit. Hierbij speelt de overgang naar integrale tarieven (2015) ook een belangrijke rol in de verlaging van de relatieve EBITDAR.

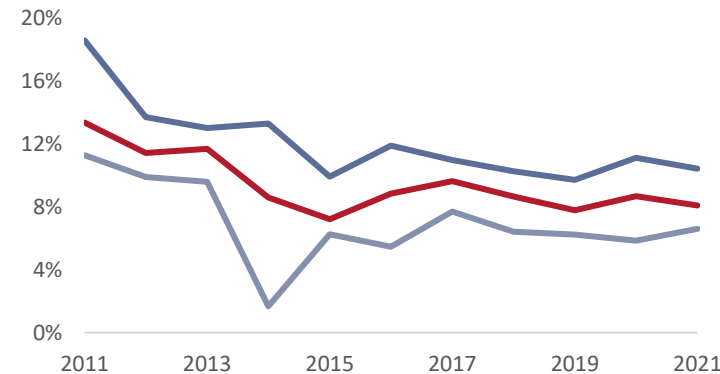
Investerings van revalidatiecentra lager dan afschrijvingen

De druk op de EBITDAR-marge heeft onder andere al geleid tot lagere investeringen. Investerings liggen voor het mediane revalidatiecentrum sinds 2011 in tien van de elf jaren lager dan de afschrijvingen. Mede vanwege de lage rentes waren in het verleden bepaalde investeringen alsnog haalbaar met een acceptabel resultaat. De recent gestegen marktrente vormt echter een uitdaging voor toekomstige investeringen. Dit terwijl investeringen hard nodig zijn om de zorg toekomstbestendig te maken. Denk hierbij aan investeringen in vastgoed, duurzaamheid, maar ook aan investeringen in ICT.

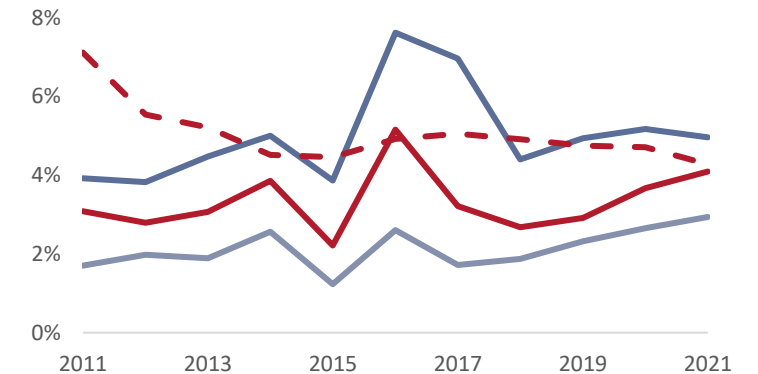
Revalidatiecentra hebben hun vermogenspositie verbeterd

Revalidatiecentra hebben de afgelopen jaren een positief resultaat behaald, waardoor het eigen vermogen is toegenomen. Het eigen vermogen is de laatste tien jaar harder gestegen dan het balanstotaal. De solvabiliteitspositie (mediaan) is als gevolg in tien jaar tijd gestegen van 20% tot 35%. Aanleiding voor het verhogen van de solvabiliteit is onder andere dat de convenanten de afgelopen jaren zijn aangescherpt (zoals solvabiliteitseis van 15% naar 25%). Vanwege een verandering in het risicoprofiel van revalidatiecentra zijn nieuwe convenanten toegevoegd, zoals DSCR en absolute EBITDA.

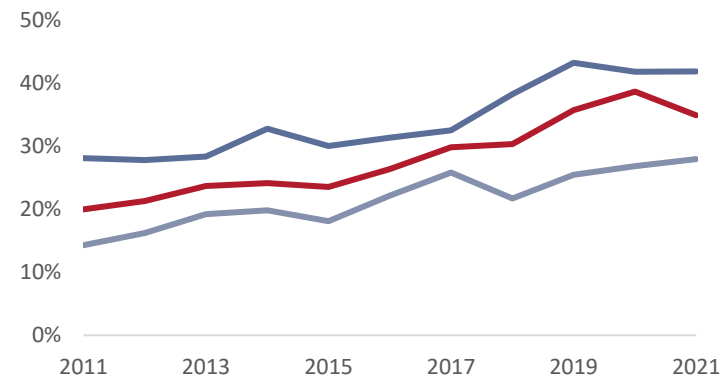
EBITDAR-marge ontwikkeling



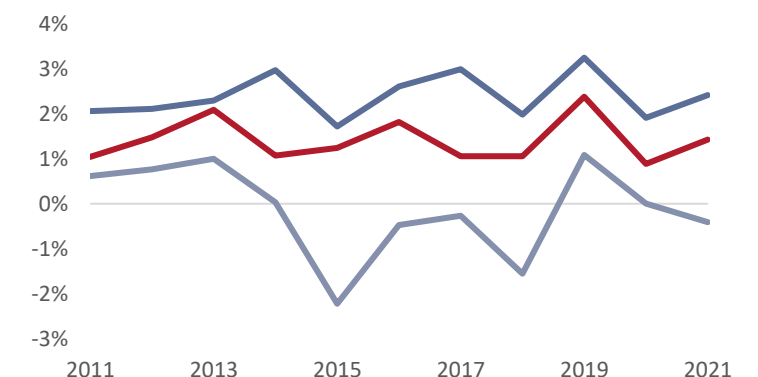
Ontwikkeling investeringen en afschrijvingen (stippellijn) als % van de omzet



Solvabiliteit



Resultaat ¹



— -25% — Mediaan — +25%



Macro-economische dynamiek zorgt voor extra druk op de kosten en een onzeker investeringsklimaat

Volatiele marktomstandigheden leiden tot druk op de kosten

Revalidatiecentra zijn dit jaar geconfronteerd met volatiele marktomstandigheden. Belangrijke macro-economische kostendrijvers, die in het verleden nog een relatief vlakke curve lieten zien, kennen het laatste jaar een extreme ontwikkeling.

De recente kostenstijging werkt potentieel door in de cao

Cijfers van het CBS laten zien dat consumentengoederen in oktober 2022 ruim 10% duurder waren dan in dezelfde maand vorig jaar. Voorheen schommelde de inflatie (CPI) nog rond de 2,0% (streefinflatie ECB). De subcategorie energielasten laat de grootste stijging zien. In oktober 2022 lagen de nieuwe energieprijzen op de markt 70% hoger dan vorig jaar. Daarnaast werkt de hoge inflatie mogelijk door in de loonkosten.

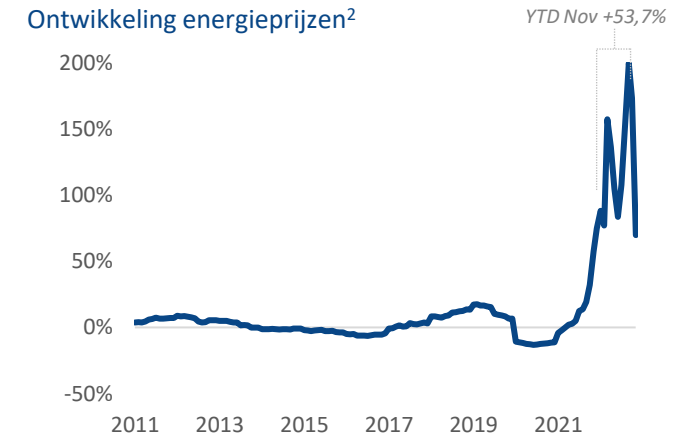
Hoge rente en bouwkosten zetten investeringen verder onder druk

Ook de bouwkosten en de marktrente hebben afgelopen jaar een forse stijging doorgemaakt. De 10-jaars IRS EUR, een benadering voor de basisrente bij langlopende leningen, bedraagt in december 2022 ruim 2,5%, terwijl deze een jaar eerder nog negatief was. De bouwkosten zijn in een jaar tijd met circa 10% gestegen. Beide ontwikkelingen zorgen momenteel voor een ongunstig investeringsklimaat.

Ontwikkeling inflatie¹



Ontwikkeling energieprijzen²



Ontwikkeling bouwkosten³



Ontwikkeling 10-jaars IRS EUR marktrente⁴

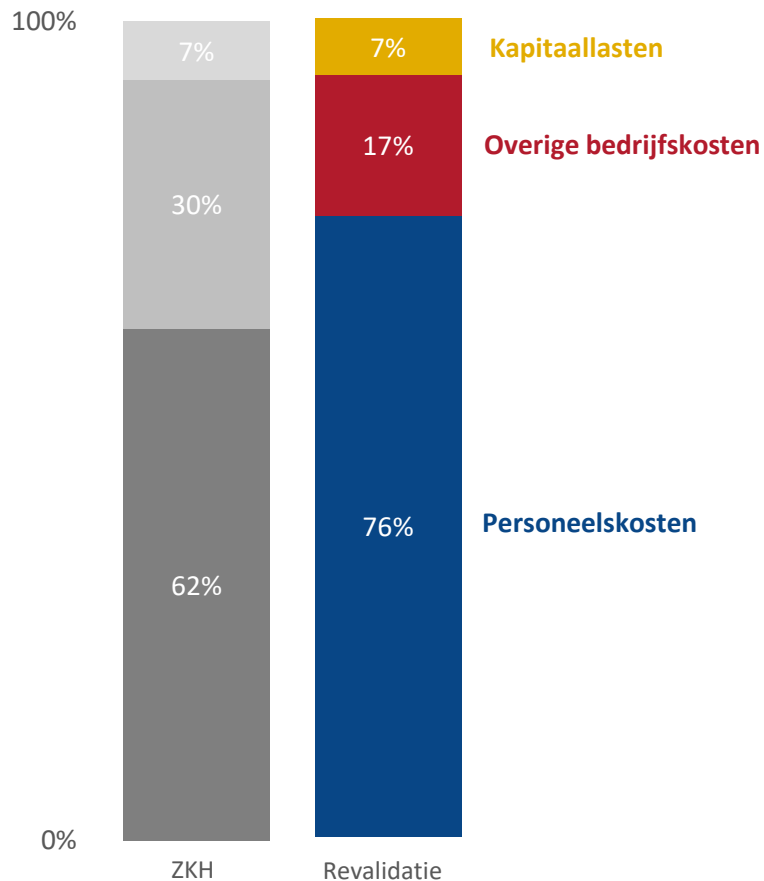




3 Analyse kostendrivers
financiële positie

Personeelskosten is de belangrijkste kostenpost en is verantwoordelijk voor 76% van de totale kosten

Verdeling kostensoorten (% kosten)

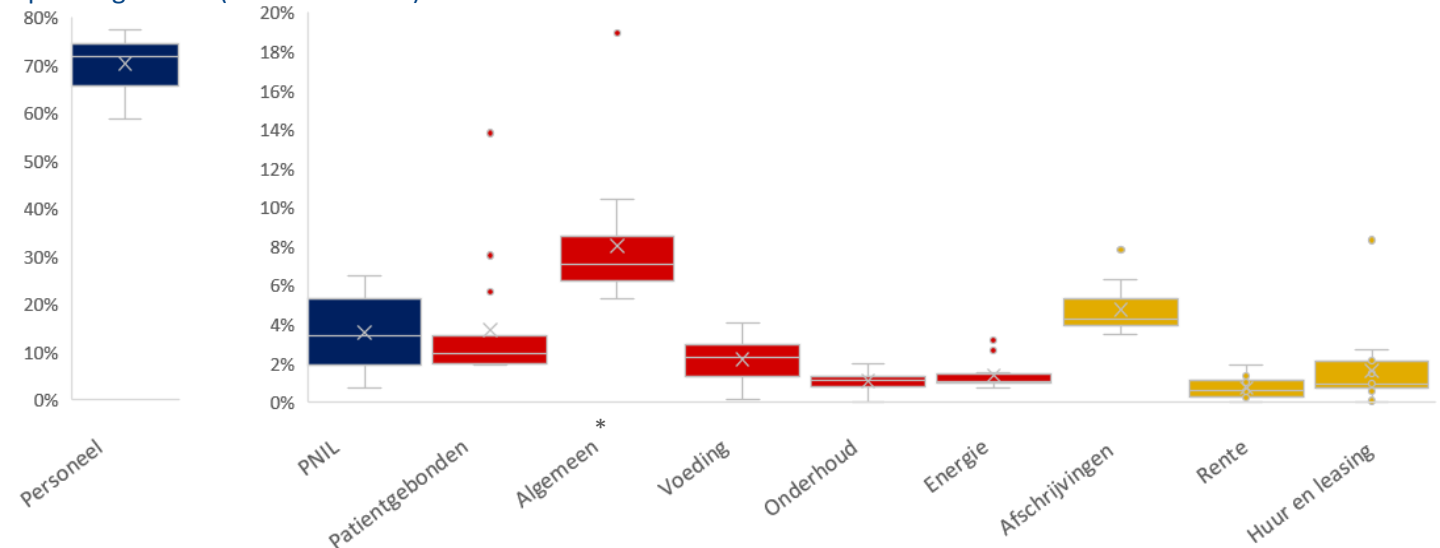


Toelichting

Personeelskosten (76% van de totale kosten) zijn de grootste kostendriver van revalidatiecentra. Personeel in loondienst vormt het grootste aandeel van deze kosten, waarbinnen een grote spreiding is (maximaal 77% en minimaal 59%).

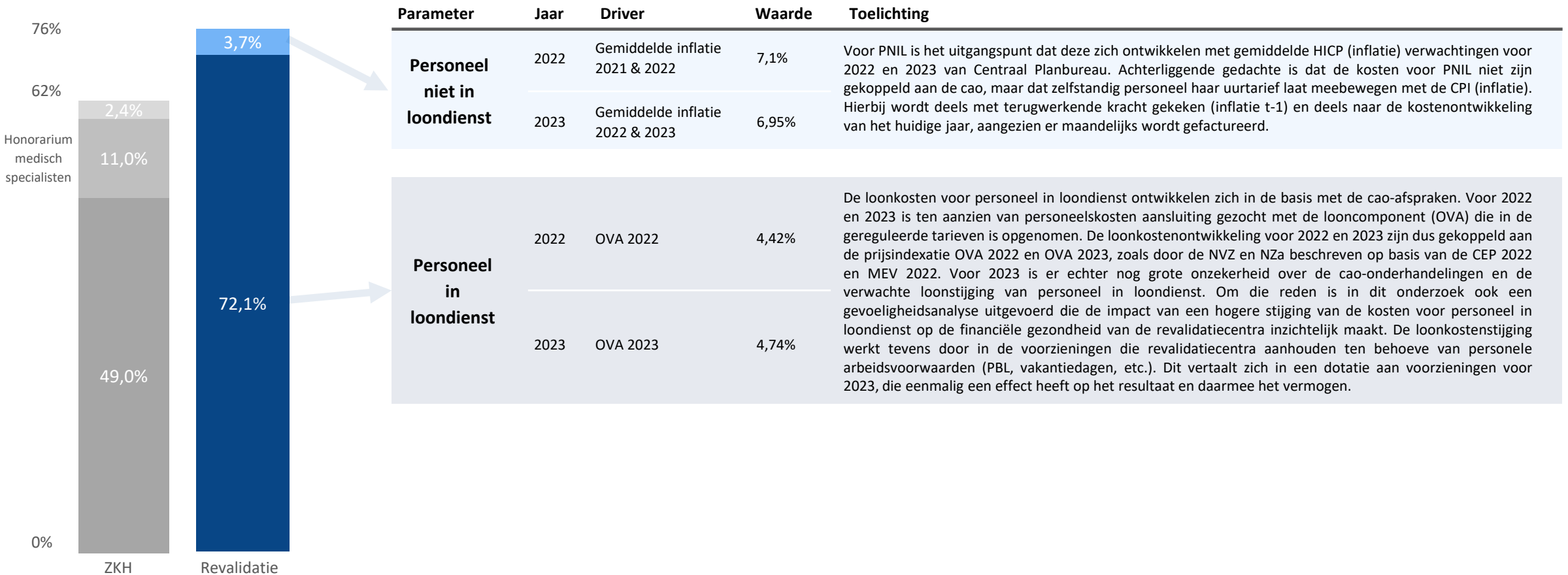
Overige bedrijfskosten betreffen 17% van de totale kosten. De spreiding van algemene kosten is het grootst. De outlier in deze categorie ontstaat omdat de "Kostprijs commerciële activiteiten" in deze categorie is opgenomen (11% van de totale kosten). Kapitaallasten betreffen gemiddeld genomen 7% van de totale kosten. In deze categorie zijn afschrijvingen het grootste onderdeel. Tevens is hier een grote spreiding zichtbaar (maximaal 7,8% en minimaal 3,5%). Revalidatiecentra die de laatste jaren weinig hebben geïnvesteerd, hebben gemiddeld genomen minder afschrijvingslasten dan bijvoorbeeld revalidatiecentra met recente nieuwbouw.

Spreiding kosten (% totale kosten)



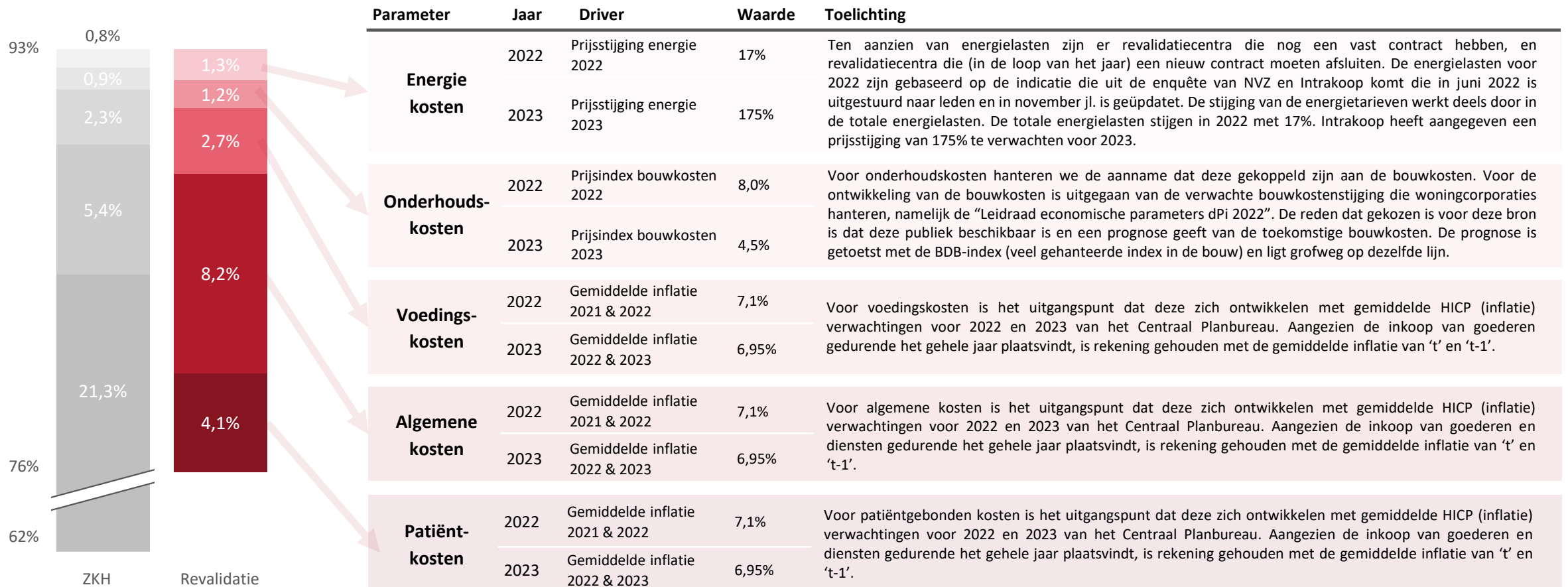
Onzekerheid over cao-onderhandelingen voor 2023 die de stijging van de kosten personeel in loondienst bepalen

Verdeling personeelskosten (% totale kosten)



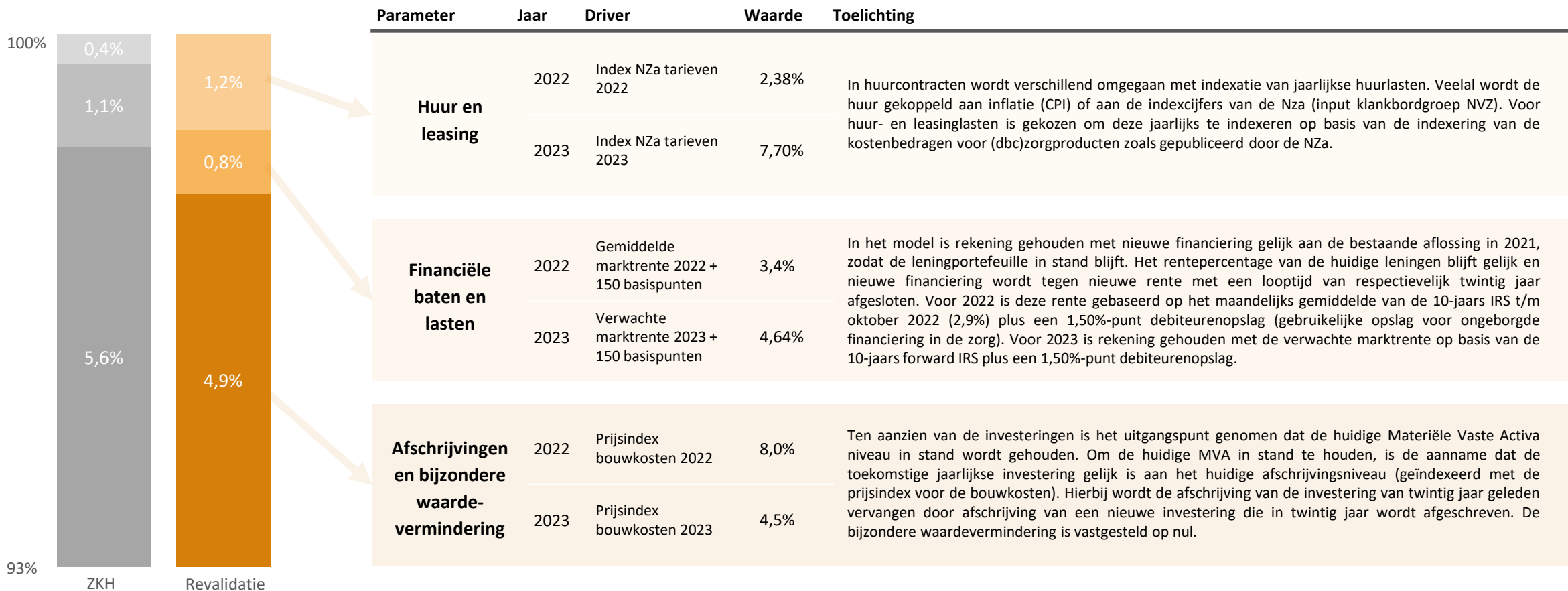
Energiekosten is de kostensoort met de grootste procentuele stijging, maar was als component relatief klein in 2021

Verdeling overige bedrijfskosten



Voor nieuwe leningen en investeringen is rekening gehouden met de actuele rente en bouwkostenstijging

Verdeling kapitaallasten (% totale kosten)



De totale kosten van revalidatiecentra stijgen met € 40 miljoen in 2022 en € 55 miljoen in 2023

Toelichting

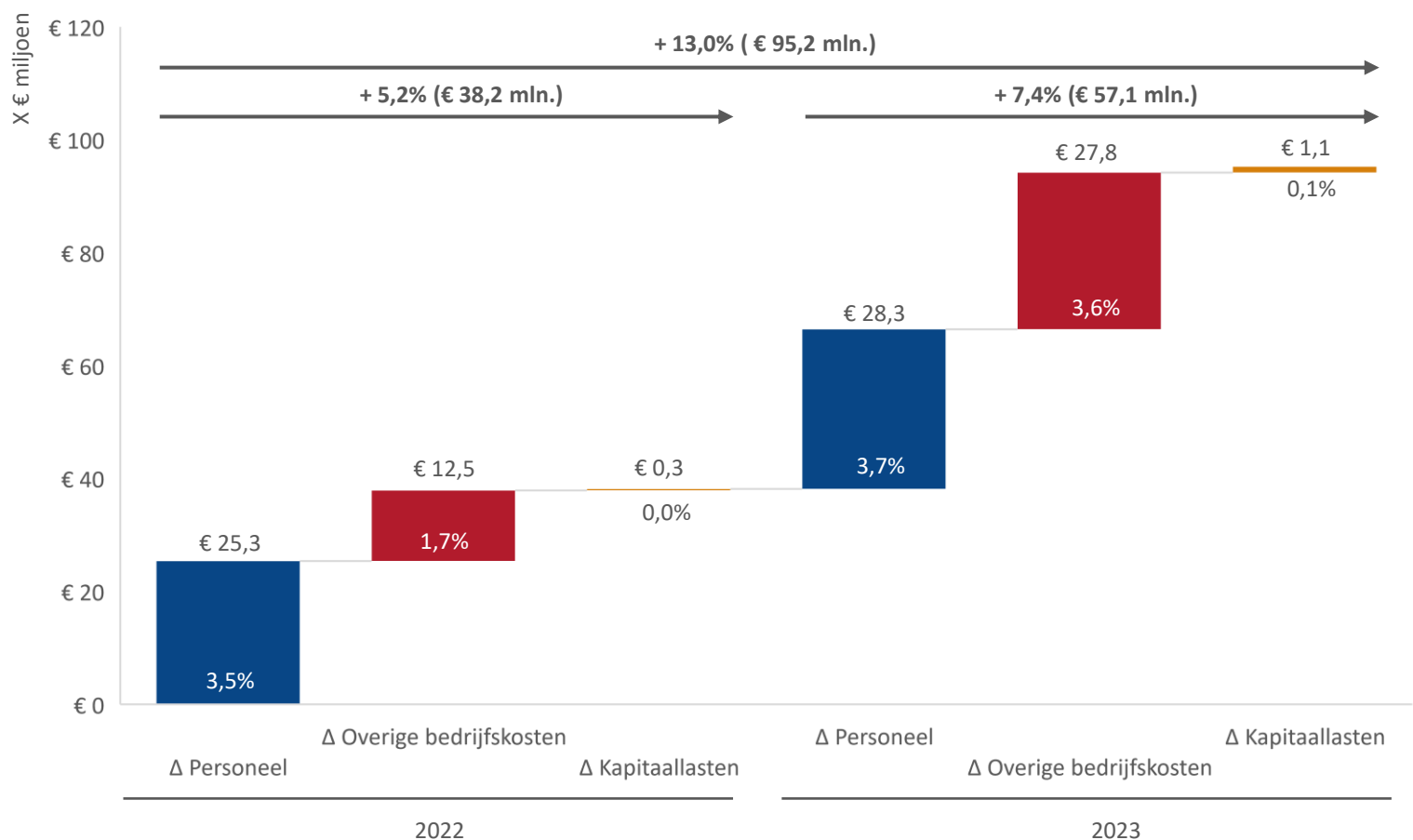
Op basis van de gehanteerde aannames per kostensoort wordt op deze pagina de ontwikkeling van de totale kosten van revalidatiecentra in 2022 en 2023 weergegeven.

Hieruit blijkt dat de totale kosten voor revalidatiecentra toenemen met € 38 mln. in 2022, of 5,2% van de totale kosten. Dit bestaat voor het grootste deel uit personeelslasten (€ 25 mln. of 3,5%) gevolgd door overige bedrijfskosten (€ 12,5 mln. of 1,7%). Kapitaallasten blijven grotendeels stabiel, omdat de hogere marktrente alleen een invloed heeft op nieuw aangetrokken leningen en afschrijvingen voor het grootste deel bepaald worden door historische investeringen.

Voor 2023 bedraagt de stijging van de totale kosten voor revalidatiecentra € 57 mln. of 7,4%. Dit bestaat voor het grootste deel uit personeelslasten (€ 28 mln. of 3,7%) gevolgd door overige bedrijfskosten (€ 27,8 mln. of 3,6%) en kapitaallasten (€ 1 mln. of 0,1%). Mede vanwege de forse procentuele stijging van de energielasten is een relatief grotere stijging van de kosten gerelateerd aan bedrijfskosten in 2023.

De totale stijging van de kosten voor 2023 ten opzichte van 2021 bedraagt € 95 mln., of 13,0% van de totale kosten.

Kostenontwikkeling revalidatiecentra in 2022 en 2023^{1,2}



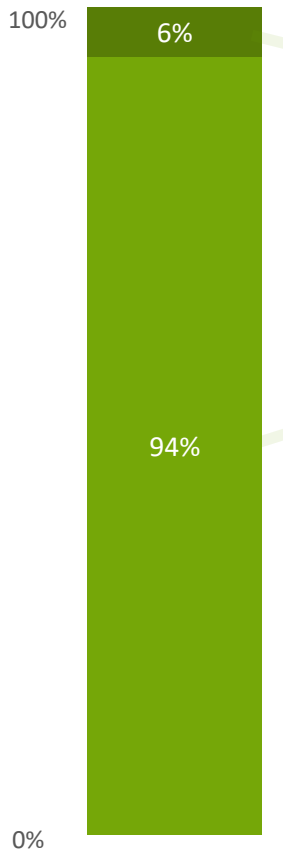


4 Analyse financiële impact



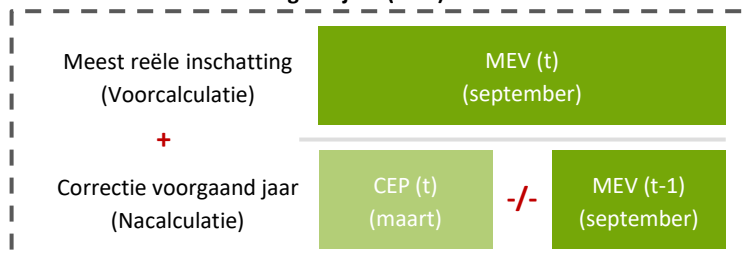
De methodiek van de tariefindex kent een timingsverschil met de werkelijke kosteninflatie en is grotendeels onderhandelbaar

Verdeling omzet (% totale omzet)

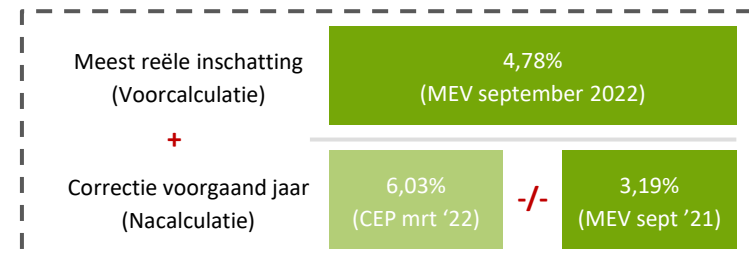


| Parameter | Jaar | Driver | Waarde | Toelichting |
|----------------------------|------|-------------------------|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Overige opbrengsten | 2022 | Index NZa tarieven 2022 | 2,38% | Overige opbrengsten bestaan uit meerdere onderdelen zoals overige bedrijfsopbrengsten, subsidies, overige zorgprestaties, JW/Wmo en Wlz. Er is ervoor gekozen om deze opbrengsten jaarlijks te indexeren op basis van de indexering van de kostenbedragen voor (dbc)zorgproducten zoals gepubliceerd door de NZa. |
| | 2023 | Index NZa tarieven 2023 | 7,70% | |
| Zvw-opbrengsten | 2022 | Index NZa tarieven 2022 | 2,38% | Voor 2022 is de stijging van de Zvw-omzet gebaseerd op de voorcalculatie prijsindex van 2022 (3,19%) en de nacalculatie prijsindex van 2021 (-0,81%). Er is daarnaast aangenomen dat de herijking van de maximumtarieven voor de medisch-specialistische revalidatie zorg volledig in de 2021 Zvw-omzet verwerkt is en hiervoor geen aanpassing in 2022 nodig is. Verder is aangenomen dat de volumes in 2022 op hetzelfde niveau blijven als verwerkt in de Zvw-omzet in 2021, ook al is bekend dat revalidatiecentra op dit punt een uitdaging hebben. |
| | 2023 | Index NZa tarieven 2023 | 7,70% | Voor 2023 zijn er twee scenario's ontwikkeld voor de verwachte stijging van de tarieven. Verder is wederom aangenomen dat de volumes constant blijven. 1. <i>Scenario 1:</i> het basisscenario betreft een stijging van de Zvw-omzet met 7,70% in 2023. Dit is gebaseerd op de voorcalculatie prijsindex van 2023 (4,78%) en de nacalculatie prijsindex van 2022 (2,84%); 2. <i>Scenario 2:</i> dit scenario is identiek aan Scenario 1 met als enige wijziging dat revalidatiecentra slechts 75% van de mogelijke stijging van de Zvw-omzet voor 2023 kunnen uitonderhandelen met zorgverzekeraars (5,78%). Dit scenario is ontwikkeld om inzichtelijk te maken wat de impact is op de financiële gezondheid van revalidatiecentra wanneer de volledige indexering niet in de tarieven verwerkt wordt. |

Methodiek tariefindex volgend jaar (t + 1)



Methodiek tariefindex 2023



Legenda:
 CEP = Centraal Economisch Plan (CPB)
 MEV = Macro Economische Verkenning (CPB)



Bij 100% tariefcompensatie is er een tekort van € 19 mln. in 2023 en dit stijgt tot € 33 mln. bij 75% tariefcompensatie

Toelichting

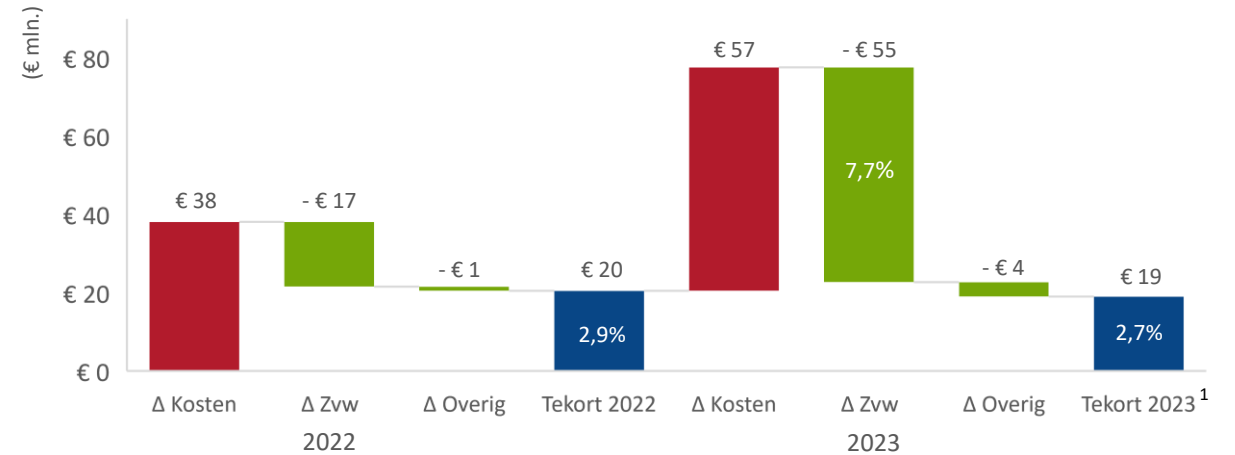
In deze stap is de impact van de kosten en prijsontwikkelingen op de financiële positie van revalidatiecentra bepaald.

In **Scenario 1** met volledige tariefcompensatie blijkt dat de totale kostenstijging in 2022 van € 38 mln. slechts voor circa € 17 mln., of 2,4% van de Zvw-omzet, wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in 2022 in een tekort van ca. € 20 mln., of 2,9%, wat ongeveer overeenkomt met het 2022-nacalculatiepercentage dat (deels) in de 2023 geregleerde tarieven verwerkt zal worden. Voor 2023 geldt dat de totale kostenstijging van € 57 mln. volledig wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in een cumulatief tekort in 2023 van ca. € 19 mln., of 2,7%.

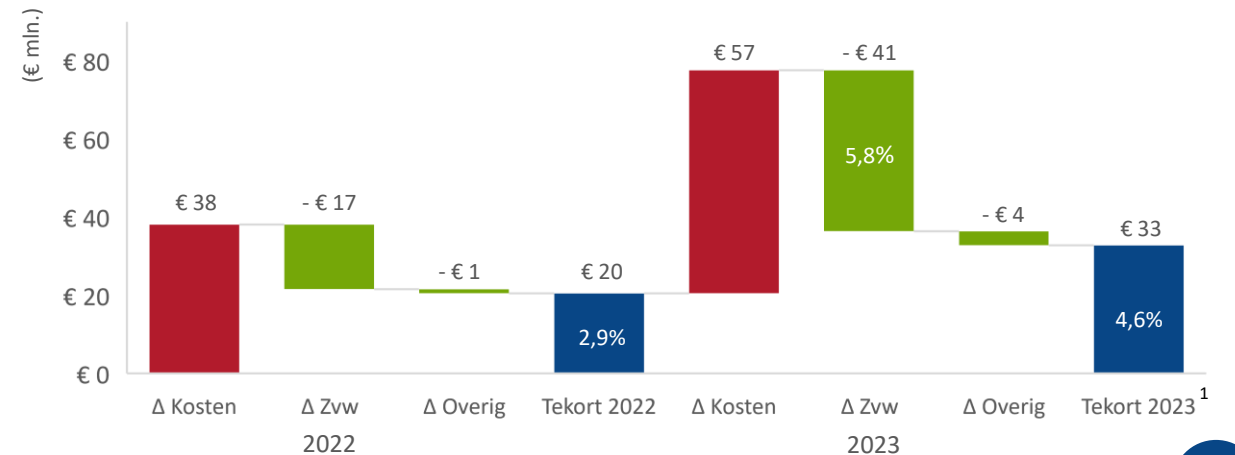
In **Scenario 2** met 75% tariefcompensatie in 2023 blijkt dat van de totale kostenstijging in 2023 voor ca. € 41 mln., of 5,5% wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in een cumulatief tekort in 2023 van ca. € 33 mln., of 4,6%. Het procentuele tekort is groter dan bij de eerdere analyse voor ziekenhuizen vanwege het grotere aandeel van energie in de totale kosten.

Het is goed om te benoemen dat het tekort voor een deel mogelijk een tijdelijk effect betreft omdat de nacalculatie voor 2023, die (deels) verwerkt zal worden in de tarieven van 2024, niet is meegenomen in deze analyse. Op basis van onze huidige aannames is er een verschil van 2,6% tussen de voorcalculatie 2023 en de gemiddelde kostenstijging voor de revalidatiecentra in 2023.

Scenario 1 (Basisscenario met 100% tariefcompensatie)



Scenario 2 (75% tariefcompensatie)



De financiële gezondheid verslechtert in 2022 en 2023 waardoor meer dan 50% een convenant breach heeft

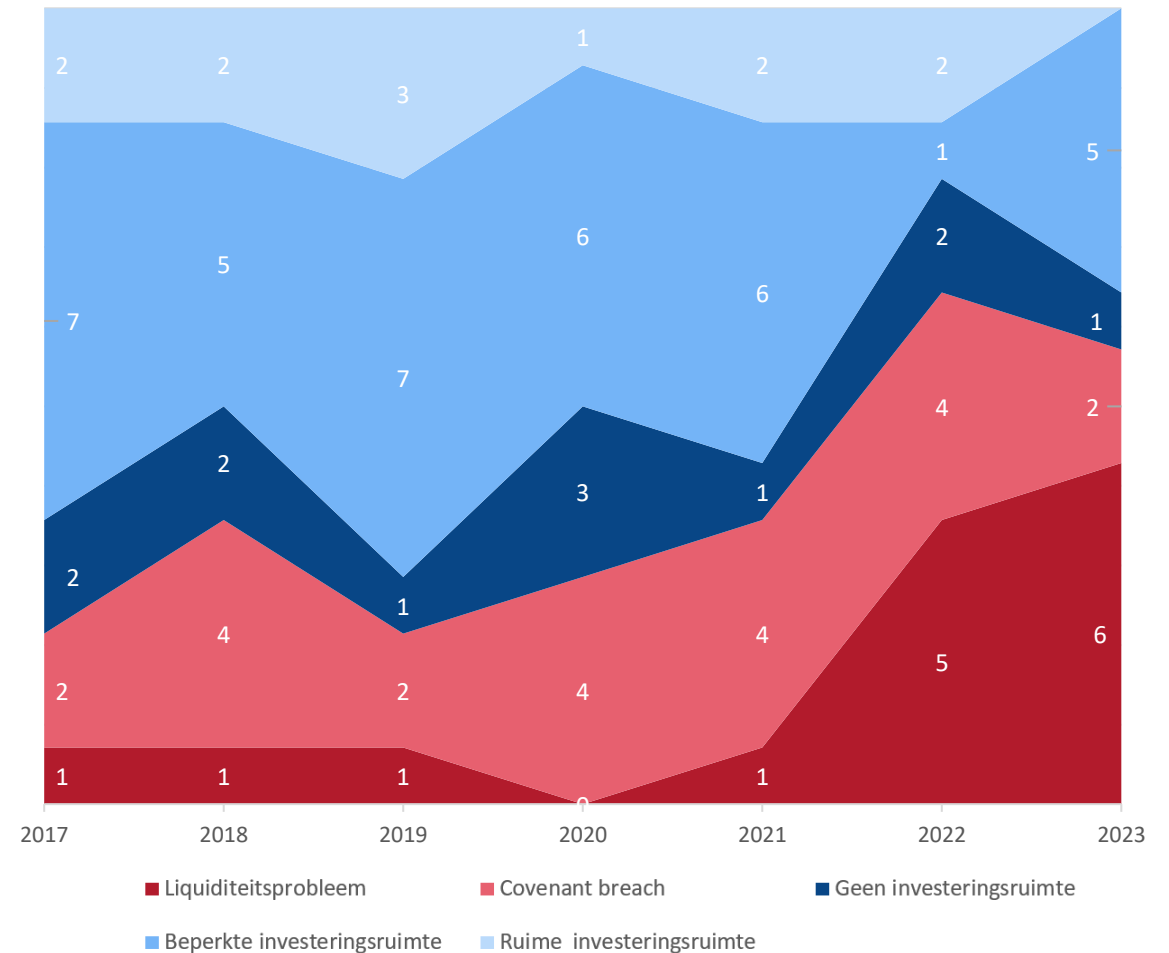
Toelichting

Op deze pagina is de impact van de recente ontwikkelingen op de financiële gezondheid van individuele revalidatiecentra weergegeven voor 2022 en 2023 op basis van **Scenario 1 (100% tariefcompensatie)**.

Hieruit blijkt dat er in 2022 een sterke stijging is van het aantal revalidatiecentra met een liquiditeitsprobleem of convenant breach tot meer dan 60% van de totale revalidatiecentra. Dit stijgt van vijf instellingen in 2021 naar negen in 2022. De grootste relatieve groei heeft betrekking op revalidatiecentra met een liquiditeitsprobleem (500%). Bij revalidatiecentra met beperkte investeringsruimte vindt de grootste absolute daling plaats van zes naar één revalidatiecentrum, een daling van meer dan 80%. Deze verslechtering is het gevolg van de beperkte compensatie in de tarieven van de kostenstijging in 2022. De negatieve ontwikkeling van de financiële gezondheid van revalidatiecentra wordt voornamelijk veroorzaakt door de verslechtering van de EBITDAR-marge en liquiditeitspositie.

Voor 2023 is er een lichte daling van het aantal revalidatiecentra met een liquiditeitsprobleem of convenant breach van negen naar acht (nog steeds meer dan 50% van de geselecteerde instellingen). Het aantal instellingen met aanzienlijke of beperkte investeringsruimte stijgt daarentegen. Dit aantal groeit van drie in 2022 naar vijf in 2023. Dit lichte herstel is een gevolg van de veronderstelde tarievencompensatie die vanwege het nacalculatie 2022-element hoger is dan de kostenstijging voor 2023. Tegelijkertijd ligt het aantal revalidatiecentra met een convenant breach of liquiditeitsprobleem in 2023 op een hoger niveau dan in 2021 (stijging van 60%).

Ontwikkeling financiële gezondheid revalidatiecentra 2017-2023



Met een 1% loonstijging neemt het tekort van revalidatiecentra met € 5 miljoen oftewel 0,7% toe

Toelichting

Personeel in loondienst is de belangrijkste kostenpost voor de revalidatiecentra met 72% van de totale kosten. Tegelijkertijd is er grote onzekerheid over de cao-onderhandelingen voor 2023 en de verwachte loonstijging van personeel in loondienst.

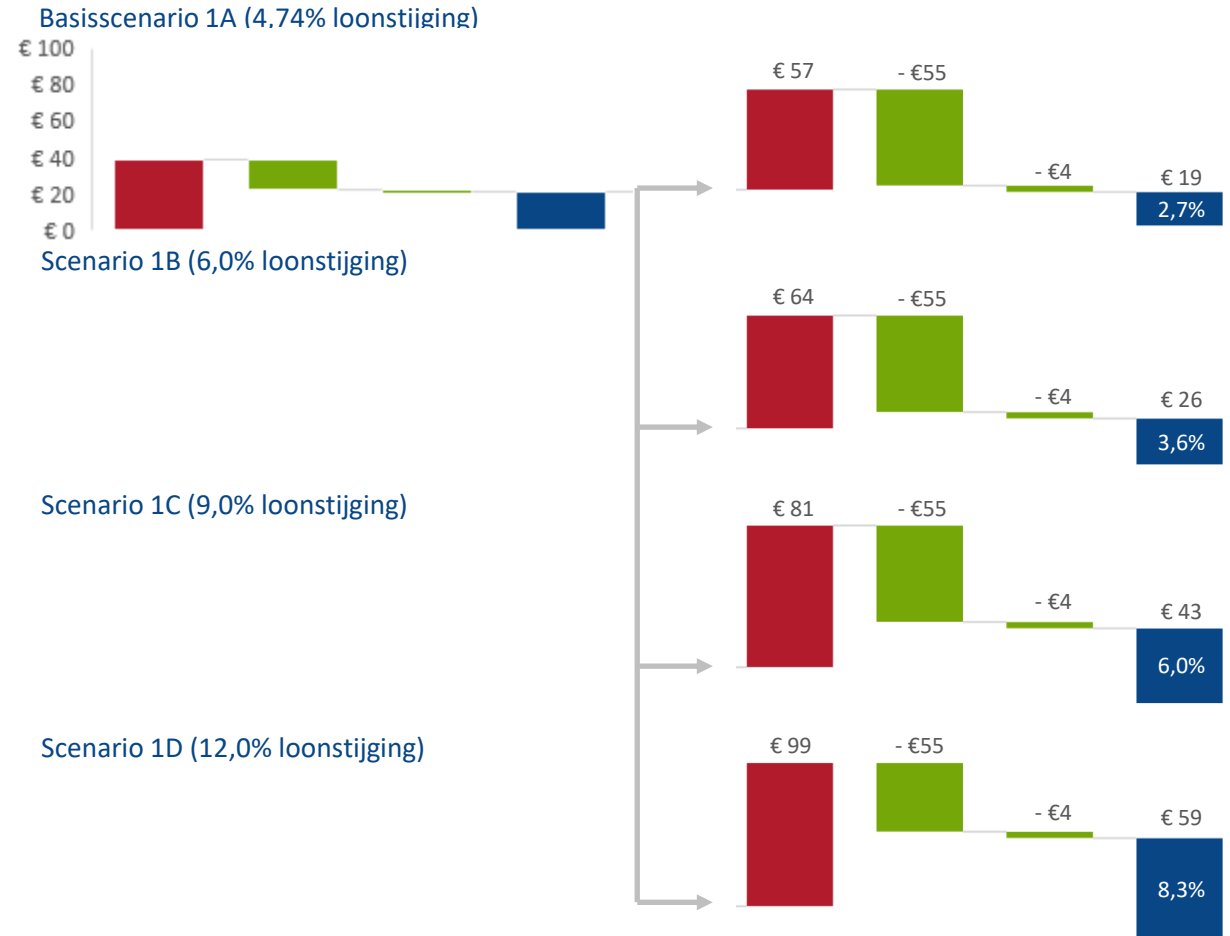
Op deze pagina is daarom een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd waarin de impact van een hogere stijging van de lonen ten opzichte van het basisscenario wordt toegelicht. Hierbij is gewerkt met de volgende drie scenario's:

- Basisscenario 1A: in 2023 stijging van personeelslasten in loondienst conform de OVA (4,74%)
- Scenario 1B: stijging personeelslasten in loondienst in 2023 met 6,0%
- Scenario 1C: stijging personeelslasten in loondienst in 2023 met 9,0%
- Scenario 1D: stijging personeelslasten in loondienst in 2023 met 12,0%

De gevoeligheidsanalyse laat zien dat het cumulatieve tekort in 2023 toeneemt van € 19 mln. in het Basisscenario 1A tot ca. € 26 mln., of 3,6% van de Zvw-opbrengsten, in Scenario 1B, een stijging van € 7 mln.

In Scenario 1D met een loonstijging van 12% stijgen de loonkosten met € 40 mln. ten opzichte van het Basisscenario 1A, waardoor het tekort toeneemt van € 19 mln. tot € 59 mln, of 8,3%. In Scenario 1C is de loonstijging ten opzichte van het basisscenario € 24 mln. en het tekort € 43 mln., of 6,0%.

Samengevat leidt een 1% verhoging van de kosten personeel in loondienst tot een toename van het tekort van circa € 5 mln. voor zover deze stijging niet additioneel wordt gecompenseerd in de tarieven.



Bijna alle centra hebben minimaal een covenant breach in 2023 bij een loonstijging van 9% of 75% tariefcompensatie

Toelichting

Op deze pagina is de verdere impact van de scenario's tariefcompensatie en gevoeligheidsanalyse kostenstijging personeel in loondienst op de financiële gezondheid van revalidatiecentra in 2023 geanalyseerd.

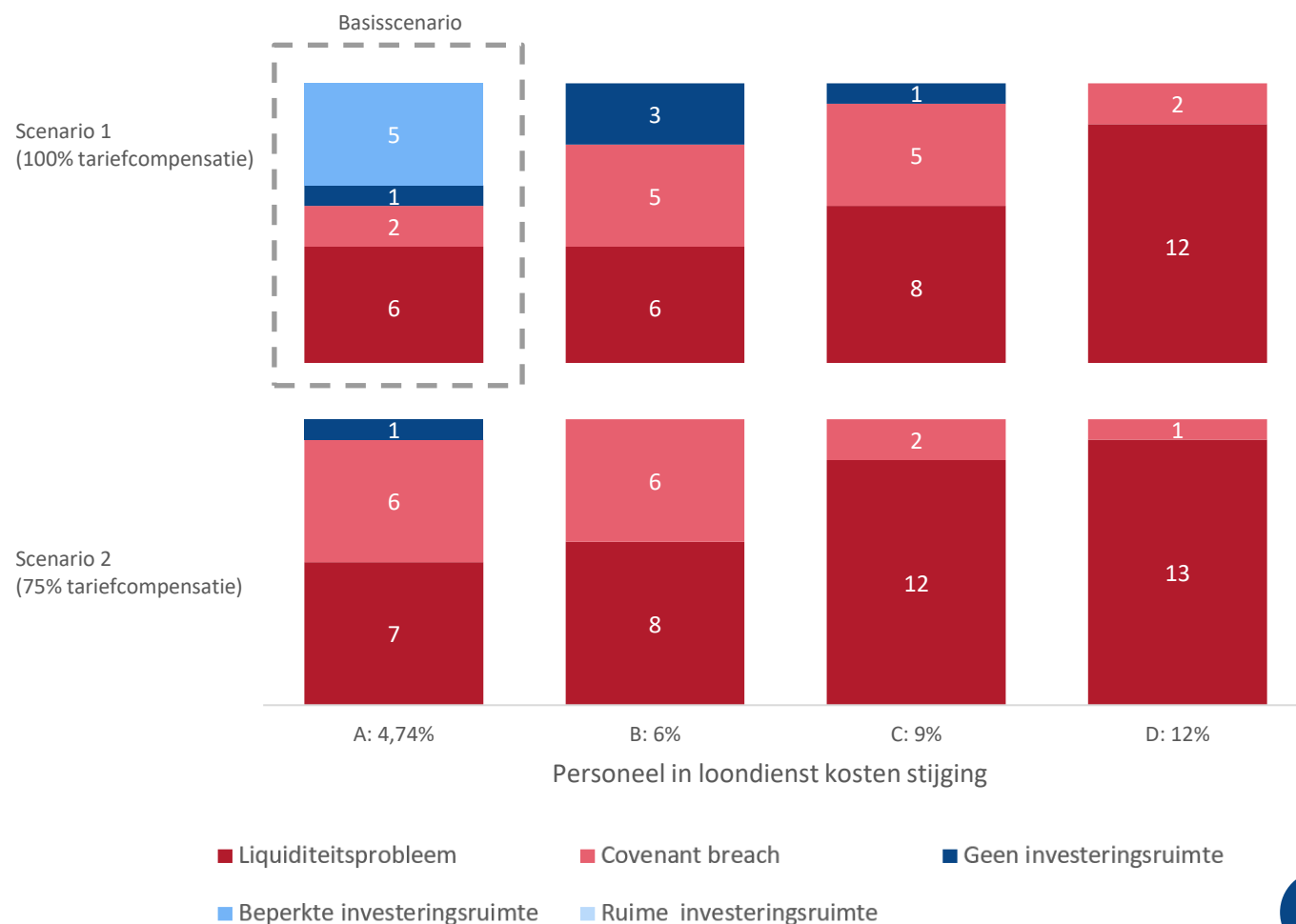
Scenario 1A is hierbij het basisscenario waarin de volledige mogelijke tariefcompensatie wordt behaald door de revalidatiecentra en is uitgegaan van een loonsverhoging van 4,74% conform de OVA. De analyse van dit scenario is beschreven op pagina 20.

In **Scenario 2A** is aangenomen dat 75% van de mogelijke tariefcompensatie wordt behaald door de revalidatiecentra. In dit scenario stijgt het aantal revalidatiecentra met een covenant breach of liquiditeitsprobleem van acht instellingen in Scenario 1A naar dertien instellingen in Scenario 2A. Dit wordt met name veroorzaakt door de ontwikkeling van de EBITDAR-marge en de liquiditeitspositie.

Het aantal revalidatiecentra dat financieel ongezond is neemt toe bij een grotere stijging van de kosten voor personeel in loondienst. In **Scenario 1B** stijgt het aantal revalidatiecentra met een liquiditeitsprobleem van vijf naar zes instellingen (meer dan 40% van de revalidatiecentra). In **Scenario 2B** bij een loonstijging van 6% hebben zelfs alle revalidatiecentra een covenant breach of liquiditeitsprobleem.

Bij een loonstijging van 9% of 12% (**Scenario C** en **Scenario D**) hebben bijna alle revalidatiecentra, onafhankelijk van de gekozen tariefcompensatie, een liquiditeitsprobleem of covenant breach in 2023.

Financiële gezondheid revalidatiecentra in 2023

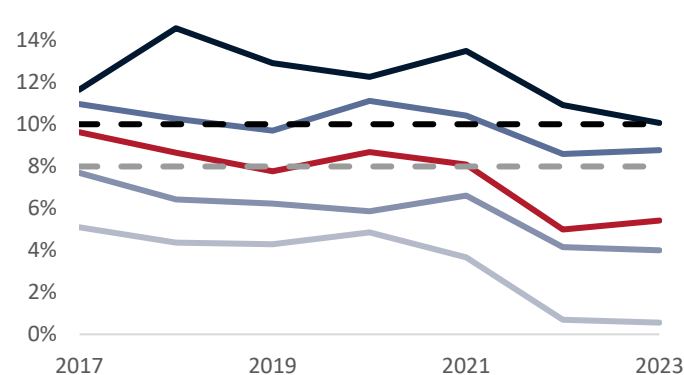


De EBITDAR-marges dalen fors waardoor meer dan 50% van revalidatiecentra een negatief resultaat heeft in 2022 en 2023

Ontwikkeling EBITDAR-marge*

De EBITDAR-marge van de revalidatiecentra in de selectie daalt fors van 2021 naar 2022 in **Scenario 1A** als gevolg van de beperkte compensatie van de kosten in de tarieven. Bij het mediane revalidatiecentrum daalt de marge van 8,1% in 2021 naar 5,4% in 2023. Deze daling volgt op een jarenlange daling van de marges waarbij het mediane revalidatiecentrum in 2017 nog een EBITDAR-marge had van 16%.

Er is in 2022 en 2023 geen duidelijk verschil tussen de ontwikkeling van de marges voor beter presterende revalidatiecentra ten opzichte van minder presterende revalidatiecentra.

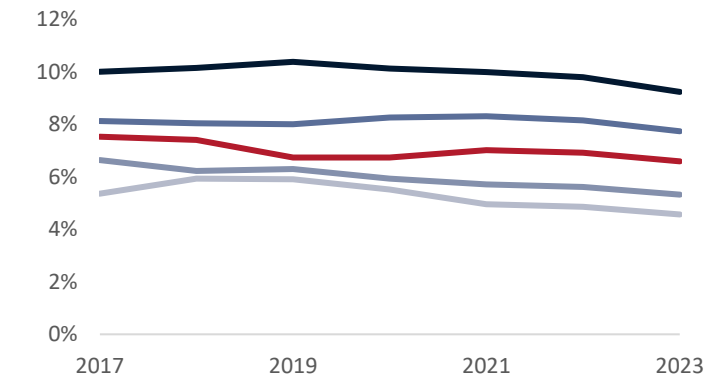


Ontwikkeling kapitaallasten (als percentage van de omzet)

De kapitaallasten dalen als percentage van de omzet in **Scenario 1A** van 7,0% in 2021 naar 6,9% in 2022 en 6,6% in 2023 voor het mediane revalidatiecentrum. Dit wordt verklaard door de omzetsijging in combinatie met grotendeels stabiele kapitaallasten.

De kapitaallasten blijven stabiel omdat de hogere marktrente alleen een invloed heeft op nieuw aangetrokken leningen en afschrijvingen die voor het grootste deel bepaald worden door historische investeringen.

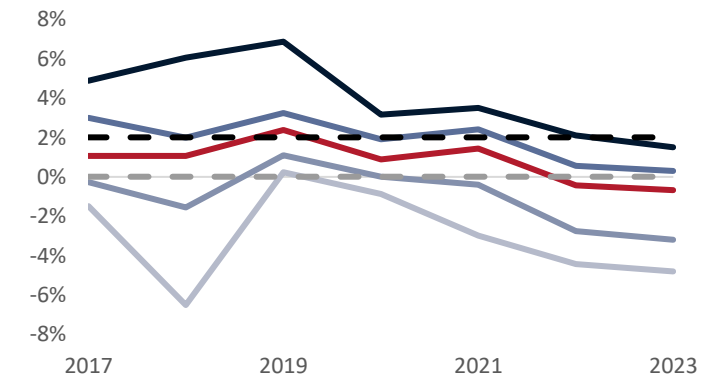
Er is in 2022 en 2023 geen duidelijk verschil tussen de ontwikkeling van de kapitaallasten voor beter presterende revalidatiecentra ten opzichte van minder presterende revalidatiecentra.



Ontwikkeling resultaatmarge

De resultaatmarge van de revalidatiecentra daalt, in lijn met de ontwikkeling van de EBITDAR-marge, ook fors in **Scenario 1A**. Bij het mediane revalidatiecentrum daalt de resultaatmarge van 1,4% in 2021 naar -0,4% in 2022 en -0,7% in 2023. Verder valt op dat meer dan 50% van de revalidatiecentra een negatief resultaat heeft in 2022 en 2023. Ook heeft meer dan 25% van de revalidatiecentra een resultaatmarge van minder dan -3,2%.

Er is in 2022 en 2023 geen duidelijk verschil tussen de ontwikkeling van de marges voor beter presterende revalidatiecentra ten opzichte van minder presterende revalidatiecentra.

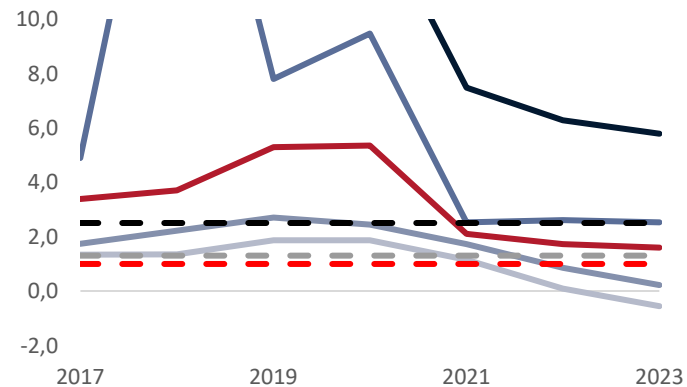


De slechtere financiële resultaten hebben voornamelijk impact op de DSCR en minder op de solvabiliteit en liquiditeitspositie

Ontwikkeling DSCR

De DSCR van de revalidatiecentra in de selectie daalt fors in **Scenario 1A** in 2022 en 2023 ten opzichte van 2021 in lijn met de lagere EBITDA marges. Bij het mediane revalidatiecentrum daalt de DSCR van 2,1 naar 1,7 in 2022 en 1,6 in 2023. Verder stijgt het aantal revalidatiecentra dat een DSCR heeft <1,3 van 15% in 2021 naar 35% in 2023.

In 2023 is er in vergelijking met 2021 daarnaast een grotere verslechtering van de DSCR voor de minste 25% presterende revalidatiecentra ten opzichte van de beste 25% presterende revalidatiecentra (verschil van 0,8 in 2021 vs. 2,3 in 2023).

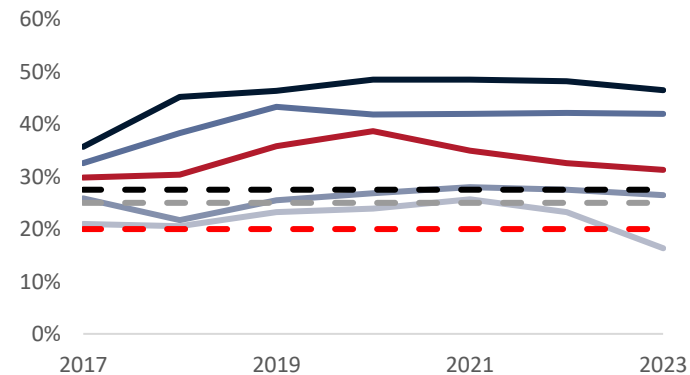


Ontwikkeling solvabiliteit

De solvabiliteit van de revalidatiecentra daalt in **Scenario 1A** in 2022. Bij het mediane revalidatiecentrum betreft dit een afname van de solvabiliteit van 34,9% in 2021 naar 32,6% in 2022. 25% van de revalidatiecentra heeft een solvabiliteit van minder dan 28%.

Voor 2023 daalt de solvabiliteit bij het mediane revalidatiecentrum verder van 32,6% naar 31,3%. Dit is wederom het gevolg van de verwachte negatieve resultaten voor 2023.

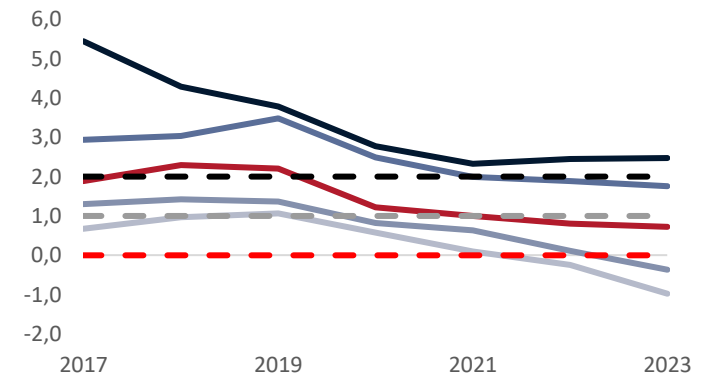
In 2023 is er in vergelijking met 2021 daarnaast een grotere verslechtering van de solvabiliteit voor de minste 25% presterende revalidatiecentra ten opzichte van de beste 25% presterende revalidatiecentra (verschil van 14,0% in 2021 vs. 15,5% in 2023).



Ontwikkeling liquiditeitspositie (in maanden omzet)

De liquiditeitspositie van de revalidatiecentra in de selectie daalt in **Scenario 1A** van 2021 naar 2023. Voor 2022 daalt de liquiditeitspositie van 1,0 maanden omzet in 2021 naar 0,8 maanden omzet in 2022 bij het mediane revalidatiecentrum. In 2023 daalt dit verder naar 0,7 maanden voor het mediane revalidatiecentrum. Verder valt op dat vijf van de veertien revalidatiecentra een negatieve liquiditeitspositie ontwikkelen vanaf 2023, terwijl dit er in 2021 geen waren.

In 2023 is er in vergelijking met 2021 daarnaast een grotere verslechtering van de liquiditeitspositie voor de minste 25% presterende revalidatiecentra ten opzichte van de beste 25% presterende revalidatiecentra (verschil van 1,4 in 2021 vs. 2,1 maanden in 2023).



Het mediane revalidatiecentrum heeft in Scenario 2A in 2023 een resultaatmarge van -2,4% en een DSCR van 1,0

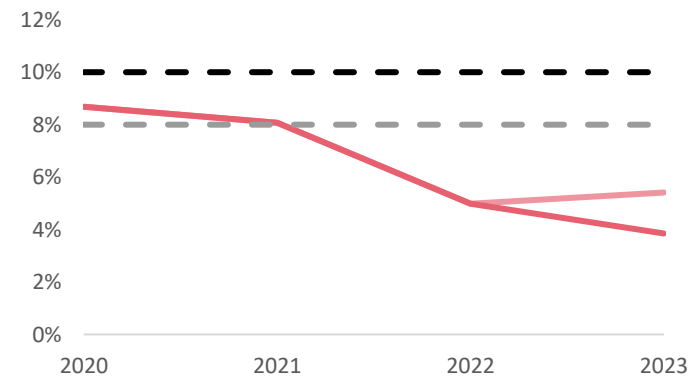
Toelichting

Een verdere analyse van de alternatieve scenario's laat zien dat Scenario 2A zorgt voor een forse verslechtering van de financiële ratio's van de revalidatiecentra in 2023.

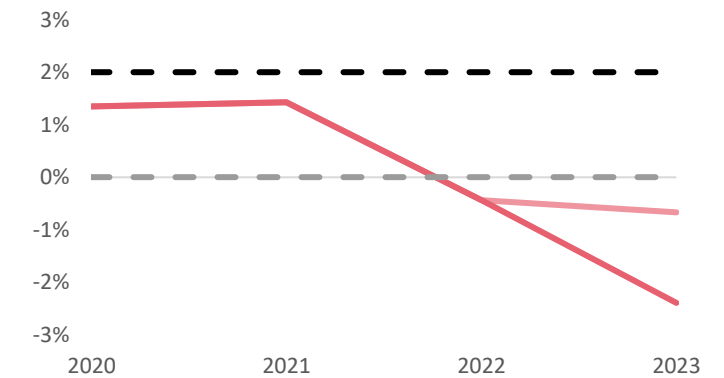
De EBITDAR-marge daalt in Scenario 3A naar ca. 3,8% in 2023 voor het mediane revalidatiecentrum. De resultaatmarge wordt negatief met -2,4% in 2023. De DSCR komt voor de mediane instelling zelfs op 1,0 uit, terwijl de liquiditeitspositie daalt van 0,7 maanden van de omzet in Scenario 1A naar 0,5 maanden van de omzet in Scenario 2A.

Ondanks de relatief beperkte impact van de resultaten uit een bepaald jaar op de solvabiliteit, daalt de solvabiliteit in Scenario 2A met 5% van 2021 naar 2023.

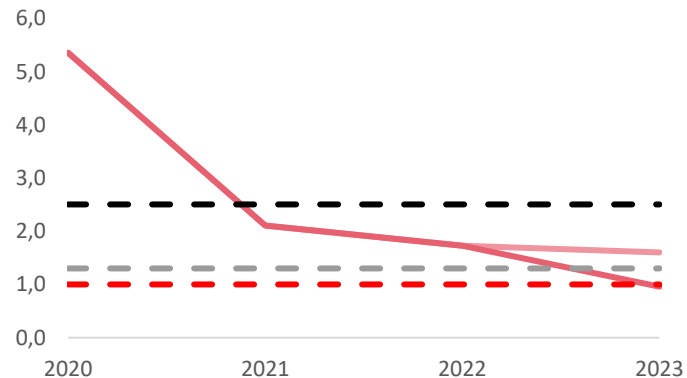
Ontwikkeling EBITDAR-marge



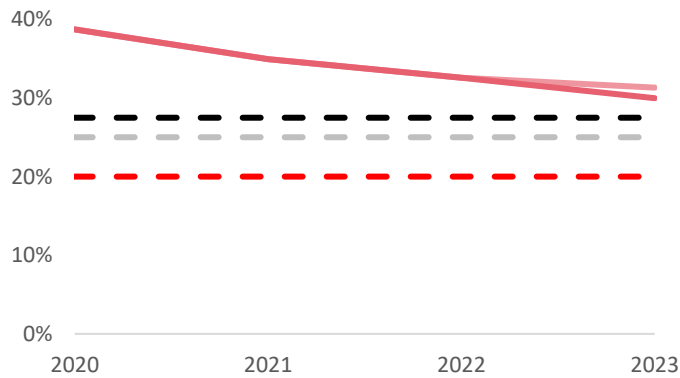
Ontwikkeling resultaat marge



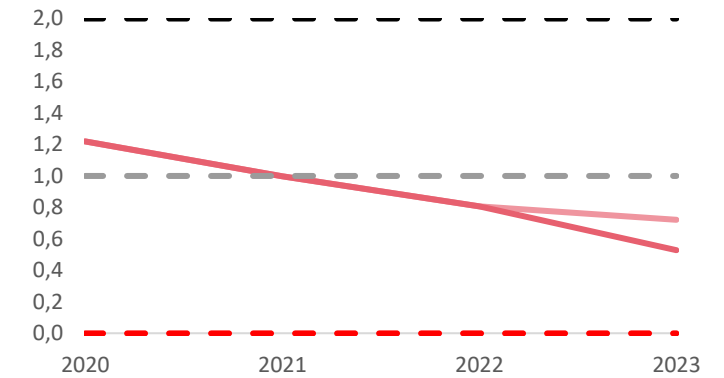
Ontwikkeling DSCR



Ontwikkeling solvabiliteit



Ontwikkeling liquiditeitspositie





Contact opnemen

Finance Ideas B.V.
Weg der Verenigde Naties 1
3527 KT Utrecht
Telefoon: 030 – 232 0480

info@finance-ideas.nl
finance-ideas.nl

Pim Diepstraten
pim.diepstraten@finance-ideas.nl

Daan van Houtum
daan.vanhoutum@finance-ideas.nl

Maarten van den Broek
maarten.vandenbroek@finance-ideas.nl

Jelmer Dioncre
jelmer.dioncre@finance-ideas.nl